

Διάταξη Θεματικής Ενότητας ΒΙΗ612 / Βιοηθική και Δίκαιο

Σχολή	ΣΑΚΕ	Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών		
Πρόγραμμα Σπουδών	ΒΙΗ	Βιοηθική – Ιατρική Ηθική		
Θεματική Ενότητα	ΒΙΗ612	Βιοηθική και Δίκαιο		
Επίπεδο	Προπτυχιακό	Μεταπτυχιακό		
		Μάστερ	Διδακτορικό	
		✘		
Γλώσσα Διδασκαλίας				
Τύπος Διδασκαλίας	Εξ αποστάσεως			
Τύπος Θεματικής Ενότητας	Υποχρεωτική		Επιλογής	
	✘			
Αριθμός Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων	Σύνολο	Φυσική Παρουσία	Τηλεσυναντήσεις	
	4	0	4	
Αριθμός Εργασιών	2			
Υπολογισμός Τελικής Βαθμολογίας	Εργασίες	Δραστηριότητες	Τελικές Εξετάσεις	
	30 %	10 %	60 %	
Αριθμός Ευρωπαϊκών Πιστωτικών Μονάδων (ECTS)	10			

Περιγραφή Θεματικής Ενότητας

Η Θ.Ε. «**Βιοηθική και Δίκαιο**» είναι υποχρεωτική, καθώς παρουσιάζει την κρίσιμη διάσταση της σχέσης Βιοηθικής και Δικαίου, αναγκαία για την κατανόηση της θεσμικής αντιμετώπισης των δύσκολων προβλημάτων που θέτουν οι σύγχρονες εφαρμογές της τεχνολογικής εξέλιξης στην Ιατρική και τις Βιολογικές Επιστήμες.

Η ανάγκη της πρόβλεψης πρακτικών λύσεων στα κρίσιμα διλήμματα που θέτει η ανάπτυξη των ιατρικών και βιολογικών εφαρμογών, οδηγεί βαθμιαία στην ανάδυση ενός νέου κλάδου του δικαίου, για τον οποίον φαίνεται να καθιερώνεται διεθνώς ο όρος «Βιοδίκαιο» (Biolaw, Biodroit). Το Βιοδίκαιο καλλιεργείται, ήδη, σε ειδικευμένες ερευνητικές μονάδες της Ευρώπης και των ΗΠΑ, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις εμφανίζεται στα πανεπιστημιακά προγράμματα νομικών και ιατρικών σπουδών.

Προς το παρόν, ο νομοθέτης έχει τον πρώτο λόγο στη διαμόρφωση της ύλης του νέου κλάδου. Πράγματι, μια έντονη νομοθετική δραστηριότητα παρατηρείται ιδίως την τελευταία εικοσαετία στο διεθνές δίκαιο, στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στις επί μέρους εθνικές έννομες τάξεις. Η κινητικότητα αυτή αποτελεί δείγμα, αφ' ενός, του μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος που προκαλούν οι νέες εφαρμογές – ενδιαφέροντος που συνοδεύεται από μια εναγώνια προσπάθεια να «προλάβουμε» τη ραγδαία δυναμική τους - αλλά και, αφ' ετέρου, μιας σχετικής αμηχανίας στην εξερεύνηση πρωτόγνωρων βιοτικών σχέσεων.

Αλλά και ο δικαστής έχει αρχίσει να μετέχει στη διαμόρφωση του νέου κλάδου. Οι περιπτώσεις, μάλιστα, στις οποίες η νομολογία είχε την ευκαιρία να αντιμετωπίσει σχετικές διαφορές, προκάλεσαν αμέσως έντονο δημόσιο ενδιαφέρον, ιδίως όσον αφορά ζητήματα ευθανασίας και υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Δύο στοιχεία φαίνονται σημαντικά για τη συμβολή της νομολογίας στο άμεσο μέλλον. Αφ' ενός, όσο επεκτείνονται οι νέες εφαρμογές, πρέπει να αναμένουμε αντίστοιχο όγκο νομολογιακής παραγωγής, καθώς υπάρχει πλέον ένα διαμορφωμένο νομοθετικό υπόβαθρο. Ήδη το φαινόμενο αρχίζει να παρατηρείται στους τομείς των ευρεσιτεχνιών της βιοτεχνολογίας και της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Αφ' ετέρου, η νέα νομοθεσία επηρεάζει πλέον τον μεγάλο τομέα του δικαίου της ιατρικής ευθύνης, που κατ' εξοχήν διαμορφώνεται νομολογιακά. Η ανάπτυξη αυτού του τομέα είναι αναπόφευκτη υπό τα νέα δεδομένα, όπως δείχνει το παράδειγμα των ΗΠΑ, όπου παρατηρείται μια περιοδικά επαναλαμβανόμενη έξαρση των προσφυγών για υποθέσεις ιατρικού σφάλματος στα δικαστήρια, σύστοιχη σε γενικές γραμμές με την ανάπτυξη της τεχνολογίας. Τη γενικότερη ανάγκη της ερμηνευτικής προσαρμογής σε ιδιαίτερες περιπτώσεις της νομοθεσίας του Βιοδικαίου καλύπτουν, εξ άλλου, οι αποφάσεις, οι γνώμες, οι εισηγήσεις, οι οδηγίες και οι εκθέσεις κυρίως των επιτροπών βιοηθικής, αλλά και ανεξάρτητων αρχών, π.χ. των αρχών προστασίας προσωπικών δεδομένων. Τα κείμενα αυτά αποκρυσταλλώνουν, σταδιακά, ορισμένες κανονιστικές σταθερές, συμβάλλοντας έτσι στη δόμηση του νέου κλάδου.

Στόχος της παρούσας Θ.Ε. είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη βασική λογική και μεθοδολογία του σύγχρονου Δικαίου, όπως εκφράζεται στη θεματολογία της Βιοηθικής, με βάση τις παραπάνω πηγές, αλλά και τη συναφή νομική θεωρία. Παρουσιάζονται βασικά νομοθετικά κείμενα (ιδίως του ευρωπαϊκού δικαίου), καθώς και σημαντικές αποφάσεις ανωτάτων δικαστηρίων που πραγματεύονται σύγχρονα βιοηθικά διλήμματα. Το μάθημα προσφέρει στους συμμετέχοντες μια ευρύτερη οπτική για τον τρόπο που ο δικαστής αντιμετωπίζει τις σχέσεις ασθενούς/ιατρού, την άμβλωση, τις επιλογές του τέλους της ζωής, εκφάνσεις της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, τη διαχείριση ιατρικών δεδομένων, τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς κ.λπ.. Άξονας της έρευνας είναι οι πιο χαρακτηριστικές αποφάσεις της ευρωπαϊκής νομολογίας (του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης), με συγκριτικές αναφορές σε αποφάσεις εθνικών ανώτατων δικαστηρίων από κράτη της Ευρώπης και τις Η.Π.Α.

Προ-απαιτούμενες Θεματικές Ενότητες

--	--

Συν-απαιτούμενες Θεματικές Ενότητες

BIH513	Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Ηθική και Βιοηθική
--------	--

Σύνθεση Βαθμολογίας

Τρόπος Αξιολόγησης	Βαρύτητα στον τελικό βαθμό	Φόρτος εργασίας	
		Ώρες	ECTS
Εβδομαδιαίες Διαδραστικές Δραστηριότητες	10 %	12,5-15	0,5
Εβδομαδιαία Μελέτη	0%	125-150	5
Εργασία 1	15 %	37,5 - 45	1,5
Εργασία 2	15 %	37,5 - 45	1,5
Τελική/Επαναληπτική Εξέταση	60 %	37,5 - 45	1,5
Σύνολο	100%	250-300	10

Κανονισμοί Βαθμολογίας και Τρόποι Αξιολόγησης

- Ένας/Μια φοιτητής/-τρια βαθμολογείται με 9, εάν συγκεντρώσει το 90% της πιθανής βαθμολόγησης, δηλαδή, $90\% \cdot 10 = 9$, και ούτω καθεξής.
- Βαθμός επιτυχίας (Passing rate)
 - 50% στις Γραπτές Εργασίες
 - 50% στις Διαδραστικές Δραστηριότητες
 - Δικαίωμα συμμετοχής στις τελικές εξετάσεις μιας Θ.Ε. έχουν οι φοιτητές/-τριες που κατοχύρωσαν τον ελάχιστο απαιτούμενο βαθμό ($\geq 50\%$) τόσο στις Γραπτές Εργασίες όσο και στις Διαδραστικές Δραστηριότητες
 - 50% στην Τελική εξέταση

Αν ένας/μια φοιτητής/-τρια συγκεντρώσει βαθμολογία με δεκαδικό ψηφίο, τότε αυτό στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη μισή μονάδα.